

Сана дьыллаабы улуус бабылыгын харыйатын сценарийа.

Буолар кунэ: _____

Ытытыллар сирэ: _____

Сыананы сана дьыл тематынан кизгэтии (Эскиз. Приложение 1)

(Хаар тыаа, тыал, тымныы музыка тыабыр Экранна ойуулар кестеллер).

Ат кистиир, туйабын тыаа ибиллэр.

Дьеегей ункуутэ.

(Экранна куйаар, Ургэл сулус кестер)

Автор саната:-А5ыс иилээх са5алаах

Аан ийэ дойду

Аарыгыран айхалланан

Улуутуйан уруйданан

То5ус хаттыгастаах халаан еребетун арыя баттаан

Айыы ус халлаанын оройун аан

Ахсынны ый аам-даам тымныытыгар,

А5ыс сарданалаах

Ургэл сулус

Кемус мьуурэ утабын

Кулумнэтэ ыан,

Кулумурдэтэ оонньоон,

Алаарыйан тахсан эрдэбинэ.

Урдук мэнэ халлаантан

Урун урумэ былыты

Арыя баттаан

Сири енейен кербутэ:

Орто дойду оноуута,

Сирэ-дойдута, айылбата,

Киьи эрэ олоруон курдук эбит.

Устата-туората кестубэт

Муру диэн улуу алаас

Хабайар –хаба ортотугар

Аан айыыбыт хотун

Эдэр дьахтар этигэр

Борон буор кутугар,

Имэн-дьалын туьэрэн,

О5о уескуур-теруур,

Оло5ун онорон биэрбит.

Куутуулээх кунду о5о

Кун сирин керер

Кэмэ-кэрдийтэ кэлэн,

Орто туруу бараан дойдуга

Кыыс о5о кылааннаа5а

Оройунан туьэн,

Омуннаахтык ытаабыта.

Кыыс оболорун Муручээнэ

Диэн сурэхтээбиттэрэ эбитэ уьу.

(Экранна Ахсынньы ый кестер, тымныы о5ус хаамара кестер, сулус кулумнуурэ, Муру алаас кыыынны кестуутэ уеьэттэн кестер).

Автор саната: Уеьээнни

Ус халлаан урдугэр олохтоох,

Алаас сыьыы ортотунан оройдоох

Кун-ый кулууьунньугунэн аатырбыт,

Киэьээнни кунуску кэми сирдэппит,

Суус сулус кыырпахтарынан кулумнуу ооньобут,

Ургэл сулус чабыллыа тыкта...

(Сыанаба уеьээттэн Ургэл сулус туьэр, кини улахан кемус меьуурэ уоттарынан кылабачыйа ооньуур).

Муручээнэ ункуутэ, хаар кыргыгтар ункуулэрэ тахсаллар.

Автор саната: Кыыдааннах кырыа кыбын имэннээх тыынынан кырыаччы тонорон, кырымах хаарынан кыыгыначчы бетуехтуур кыбын ийэ хотун обургу Ургэл сулуьу ултурутэ тонордо, сулус кыырпахтарын ыста...

(сыанаба хаар оболор сулус сарданаларын суурэн кэлэн ыба тардан ильдэ баран хаалаллар. Музыка фонугар сулус тыаа, таас улту барар, бытарыйар тыаа ибиллэр).

Муручээнэ:

- Тыый, хаарыан кэрэ кестуулээх ургэл сулуспут кыыдааннаах кырыа кыбын тымныытын тулуйбакка бытарыс гынна дии оболоор! Сулус кыырпахтара тереебут алаабым тула сытар кэрэ-бэлиэ сирдэринэн кэрийэ кетте дии! Бу сулуспут кыырпахтарын хомуйан абаллахпына эрэ сатаныыы! Таарыйа тереебут алаабым, сирдэрин-уоттарын билсиэм, керуем турдаба! Бээрэ... ким миэхэ кемелеуей, тереебут сирбин-уоппун кэрийсий? Бээрэ...(толкуйдуур) Тойон Муру диэн ааттаах тойон ээккэм билэрэ буолаарай? Кинини ынырыам, киниттэн сурабыам.

(Дойдум миэнэ Уус-Алдан ырыа музыкатын фонугар Тойон Муру киирэн кэлэр)

Тойон Муру: - Хайа тоойуом, дорообо, сизэн кыысчааным Муручээнэ! Эйиигин кереммун олус уердум, абынным дабаны! Туох сонун?

Муручээнэ: - Дорообо, Тойон Муру ээккээм! Эйиэхэ бугун мин кемебе наадыан ынырдым эбээт! Хаарыан кэрэ кестуулээх Ургэл сулуспут кыыдааннаах кырыа кыбын тымныытын тулуйбакка бытарыс гынна, Сулус кыырпахтара тереебут алаабым тула сытар кэрэ-бэлиэ сирдэринэн кэрийэ кетте, сулуьум кыырпахтарын хомуйан абаллахпына сатанар эбээт! Онтон мин сирбэр-уоппар, тереебут дойдубар кемелестехпунэ эрэ сатанар буолсу!

Тойон Муру: - Оннук, оннук тоойуом, быыкаа кыысчааным олус да сепке толкуйдуугун! Обом тереебут туелбэбин, алааскын, сиргин-уоккун уерэтэн, сибиили билсэн кэллэххинэ сатанар. Ону ааьан, аам-даам ыйдаах ахсынны ый кэнниттэн кырыа кыыммыт кутуйах хаамыытынан кунэ-дьыла уаан, кулумнэс кун сарданаларын сэттэ кустук уоттара сирбитин-дойдубутун сылытан, сандал сааспытын абалыа этэ буоллаба... онон, обом, кунду сизним, улууьун устун айаннаа, уйгулаах сирдэргин уоттаргын билис, ыалдытымсах, амарах санаалаах дьонун-сэргэтин билэн-керен кэл диэн алгыбын!

Муручээнэ:- Оннук Ээккээм, улууспун кэрийэн Ургэл сулуьум кыырпахтарын хомуйан абалан урдук мэнэ халлаанна кетугуехпут! обо-аймах ырыатын, ункуутун кебулуттэн тутаммыт саргылаах Сана дьылы уерэ-кете керсуехпут! Чэ, мин айаннаатым ээккээм, керсуеххэ диэриии!

(Тойон Муру, Муручээнэ саала икии етгунэн илиилэринэн далбааты-далбааты тахсан бараллар).

- (Буойуннар ункуулэрэ) Кэнчээри ансаамбыл «МайаБатта Бэрт Хара»

(Сыырдаах орто оскуолатын презентацията кестер. Манна Сыырдаах орто оскуолата МайаБатта Бэрт Хара, Кыыс Хана алаабын туьунан, нэбилиэк историятыттан быьа тардан, спортка чулуу кердериуулээх нэбилиэк буолалларын видео экранна кестер).

СыанаБа Муручээнэ киирэр: - Сорохтор хаары кеннеру кереллер,

Онтон мин урун хаарга керебун,

Кулумнэс кун сарданатын,

Алмаас таас кустук еннерун,

Сулустар дыримнэс уотгарын!

Иэхэйбиин! Сулуьум бастакы кыырмабын буламмын уердэхпиин! Ля-ля-ля!
(дыэрэнкэйдии дыэрэнкэйдии тахсан барар)

Автор: -ЫрыаБа ылланар,

Хоьоонно хоьуулар баай-талыы сирдэрдээх,

Уйгу-сирэ Уус-Алдан!

Бу далай, бу халлаан сарыала,

Сурэби угуттуур куех салгын,

Барыта эн эбээт, мин дойдум,

Барыта мин дойдум Уус-Алдан!

Куех солко кырыстаах сыьыылар,

Бэттиэмэлээх алаастар,

Сибэккилээх хонуулар,

Барыта мин дойдум Уус-Алдан!

-Алаас сибэккилэрин ункуутэ (муз номер БДШИ)

(Бэттиэмэлээх алаастар айылбатын кестуулэринэн, улэьит дьоннорун туьунан видео).

Автор: - Тойон Муру куулатыгар,

Кене налыы хонуутугар,

Куннэ дьолу тардыьа

Хоро ууѳа тэнийдэ,

Сылгы, суеѳу дэлэттэ!

- Майаѳас орто оскуолатын фольклорнай номера.

(Майаѳас орто оскуолата Хоро ууѳун туѳунан номоѳу тэттик видео сюжета экранна кестер).

Муручээнэ: Саадѳаѳай оѳус,

Сайгыччы соѳус,

Айаннаан иѳий,

Алааспар тиэрдий!...

Баай! Бат! Диен ыллыы ыллыы Муручээнэ оѳус оонѳууру миинэн, сулус кыѳрпаѳын туппутунан сыананан суурэн хаалар.

- **(Легей орто оскуолатын видеопрезентацията)**

(музыкальнай номер?)

- **И.Е. Мигалкин туѳунан видео (Тулуна орто оскуолата).**

Муручээнэѳе хаар кыѳсчаан сулус кыѳрпаѳын туттараат сыананан суурэн хаалар.

- Суотту орто оскуолатын видеопрезентациялара. Манна Суотту музейа, саха, нуучча норуотгарын доѳордоѳуулара кестуехтээх.

-**Муз номер икки норуоттар сомоѳолоѳууларын ункуутэ.**

Муручээнэ сулус кыѳрпаѳын туппутунан сыананан суурэн хаалар.

(Тумул орто оскуолата Сэѳэн Арѳьякѳап туѳунан видеосюжета)

(Дупсун орто оскуолатын видеопрезентацията. Онно В.В. Никиѳоров – Кулумнуур, Космонавтика музейа кестер)

- **Музыкальнай номердара хомус.**

Муручээнэ сулус кыѳрпаѳын туппутунан сыананан суурэн хаалар.

- **Улуус геройдарын туѳунан видеосюжет (Танда орто оскуолата)**

Автор: Урун кемус киистэнэн сапсынан,

Кылабачыгас туу кынаттанан,
Кырыа-кыбыммыт обургу,
Ан,ыс гынар салгынынан,
Алааспытын буруйдэ,
Сымнабас хаар суорбанынан,
Сыбыы толоон саптынна,
Чысхаан тымныы абырыс гынаатын кытары,
Сулуспут кемус кыырпахтарын хомуйа тардан,
Муручээнэ кыыс тэтэркэй имнэрин, сандаарда тыкта!
Обо-аймах тобуоруа муйунна,
Кер-кулуу ерегейе буолла!
Иэхэйбиээн!

(Набаа учугэй сэргэх уеруулээх музыка тыабыр, Муручээнэ кыыс ээтинээн Тойон Муруну кытары сулус кыырпахтарын хаар кыргыттары кытары абалан сыбыаран, Ургэл сулуу иилэллэр, сулус уебээ сыана урдугэр ере куерэйэн тахсар)

Тойон Муру: Дьэ эрэ оболоор! Ахсынны ый аам-даам тымныытын тулуйумуна урдук мэнэ халлаанна чабылыа тыгар сулустарбыт тохтон туьуех буолтарын, сиэн кыысчааным Муручээнэ кеме-тирэх буолан, тереебут дойдугун таптыыра бэрдиттэн, кэрэ-бэлиэ сирдэрбитин кэритэн, сулус ыспыт кырпаларын хомуйан урдук мэнэ халлаанна кетуттэ!

Муручээнэ: Чэйин, чэйин доботтоор! Турун, ыллаан-туойун! Саргылаах сана дьылбытын уерэ-кете, ойон тахсар куммутун уруйдуу туойуобун! Уйгу сирэ Уус-алдан , тойон Муру дьоллоох туонатыгар 2022 сыл, буолаары турар 8-с терут саха ооньууларын бэлиэтин Дьегейбут оботун уруйдуу керсубун!

(уеруулээх музыка добууолунан Муручээнэ кулунчугу сиэтэн киллэрэр, илиилэринэн далбаатаан сыанаба тураллар)

- Муз. Номер Екатерина Готовцева Уус- Алдан туьунан «Киэн туттар мин дойдум» ырыата барар, хаар кыргыттар тэннэ тахсан фон буолан ункуулуулэр.

Тымныы Моруос обонньору, Хаарчаананы ыныраллар????

Персонажи:

1. Муручээнэ (танаа тигиллэр)
2. Тойон Муру (танаа баар)
3. Хаар ункууьуттэрэ (кыра кыргыттар)
4. Спортивной ооньуу символа (Уолан кулунчук)